

Пікас П.Б.

асистент,

*Національна медична академія післядипломної освіти
імені П.Л. Шупика*

**ПРАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ
НА ЦИКЛІ ТЕМАТИЧНОГО УДОСКОНАЛЕННЯ ПО ХІРУРГІЇ
НА КАФЕДРІ ХІРУРГІЇ ТА ТРАНСПЛАНТОЛОГІЇ
НМАПО ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА**

У сучасному світі одним із головних напрямків політики України є піднесення вищої освіти до рівня європейських країн та інтеграція її у міжнародне науково-освітнє співтовариство.

Роль освіти у світі сьогодні значно збільшилась: від її напрямку і ефективності залежать перспективи розвитку людства. Освіта – це головний чинник соціального та економічного прогресу, оскільки її потужність і престиж є надзвичайно важливим критерієм розвинутої держави.

Основне завдання вищої освіти на сучасному етапі полягає у формуванні творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку, самоосвіти та інноваційної діяльності [Плотнікова О., 2005; Кравців В., 2006]. Сучасне суспільство потребує нової системи освіти, яка формує у тих, що навчаються, здатність до проєктивної детермінації майбутнього, відповідальність за нього, віру в себе та свої професійні здібності.

Медична освіта в Україні повинна відповідати сучасному рівню розвитку медичної науки і вимогам суспільства. Сьогодні медична освіта базується на застосуванні в організації навчального процесу нової методології, в основі якої закладені одночасно європейські тенденції та національна стратегія [1]. При підготовці майбутніх спеціалістів та підвищенні рівня знань лікарів важливе значення відводиться новітнім підходам до організації навчального процесу [2; 3]. Діяльність викладача та педагогічні технології, які використовуються ним, мають забезпечити становлення професійно компетентного, успішного, цілеспрямованого спеціаліста. Протягом всієї своєї професійної діяльності лікар повинен систематично навчатись щоб не втратити необхідний рівень компетентності.

Сьогодні розширюються зв'язки вчених Національної медичної академії післядипломної освіти (НМАПО) імені П.Л. Шупика із зарубіжними університетами з метою запозичень передових освітянських технологій, ознайомлення з особливостями проведення педагогічного процесу в європейських університетах та в плані проведення сумісних наукових розробок і досліджень.

На кафедрі хірургії та трансплантології НМАПО імені П.Л. Шупика проводяться цикли тематичного удосконалення для лікарів-хірургів. Ефективність викладання циклу тематичного удосконалення для лікарів-хірургів у сучасних умовах залежить не лише від опанування базисними основами методології викладання предмету викладачем. Вона є результатом поєднання класичної організації системи навчання та інноваційних технологій.

Цикли тематичного удосконалення, на яких навчаються лікарі-хірурги (слухачі), проводяться з метою забезпечення високої кваліфікації лікарів, удосконалення їх професійної майстерності, підвищення професійних знань та навиків. Існує програма циклу тематичного удосконалення «Питання хірургії», яка містить основні розділи зі спеціальності й охоплює обсяг знань, необхідний для діяльності лікаря-хірурга. Програма представлена курсами. До неї входять розділи, подані в певній послідовності, оптимальній для засвоєння матеріалу. Складений список літератури, який дає змогу орієнтуватись на основні та додаткові фахові джерела, які можна використовувати при навчанні на циклі та самостійних заняттях. Навчальні години раціонально розподілено між видами занять, велика увага відводиться новим аспектам фахової (хірургічної) інформації, які не висвітлено в підручниках і навчальних посібниках. У програмі представлений також курс з організації медичної допомоги населенню при надзвичайних ситуаціях та в умовах бойових дій, виділяються питання проблеми СНІДу та вірусних гепатитів.

Для виконання даної програми в процесі навчання передбачено такі види занять: лекції, практичні заняття, семінари. Навчання на циклі тематичного удосконалення дозволяє отримати теоретичні знання, оволодіти практичними навичками, умінням оцінити результати сучасних додаткових методів обстеження згідно протоколів діагностики та лікування хворих із захворюваннями хірургічного профілю, а також закласти основу для подальшого самостійного професійного удосконалення.

При наданні освітніх послуг важливе значення відводиться інноваційним освітнім технологіям – це інформаційним та комунікаційним технологіям, які пов'язані з використанням технічних засобів навчання. Швидкість зміни інформації у сучасному світі така висока, що постає питання формування у слухачів інформаційної компетентності для забезпечення універсальності їх освіти. У розв'язанні цих питань важливе місце займає комп'ютерне програмне забезпечення.

У сучасних умовах в освітньому процесі кафедри хірургії та трансплантології НМАПО імені П.Л. Шупика використовуються кращі інноваційні засоби та форми навчання, основані на комп'ютерних технологіях, де надається перевага самостійній роботі слухача. Використання інноваційних технологій в сукупності з традиційними педагогічними методами дозволяє оптимізувати освітній процес і дає додатковий інструмент для управління навчанням слухачів циклу ТУ.

Важливо відмітити, що цикл тематичного удосконалення «Питання хірургії» закладає фундамент для засвоєння слухачами знань із профільних клінічних професійно-практичних дисциплін, формує у слухачів вміння використовувати знання з хірургічних захворювань у процесі подальшої освіти й професійної діяльності.

У сучасних умовах значно збільшена кількість годин на оволодіння практичними навичками та на самостійну роботу слухачів циклу, що відмічено у питаннях програми циклу. Самостійна робота слухачів є основним методом активізації пізнавальної та практичної діяльності спеціалістів та керується викладачем. Це сприяє клінічному мисленню. На лекціях та

семінарських заняттях застосовуються інтерактивні методи навчання, щоб навчальний процес відбувався за умови постійної активної взаємодії усіх слухачів, тобто викладач і слухач доповнюють один одного. Організація інтерактивного навчання на кафедрі хірургії та трансплантології передбачає моделювання реальних ситуацій і спільне вирішення проблем на основі їх аналізу та обставин. Під час групового навчання слухачі вчаться конструктивно мислити, приймати обґрунтовані рішення, розвивати вміння переконувати та вести дискусію. На лекціях висвітлюються вузлові питання програми, основні напрямки та нові погляди у вивченні питань хірургії, що розглядаються і подаються в систематизованому та узагальненому вигляді. Це необхідно для проведення семінарських занять та самостійної роботи слухачів, для більш чіткого і конкретного розуміння хірургічних захворювань, що вивчаються на сучасному рівні.

Семінарські заняття проводяться в учбових кімнатах і мають за мету навчити кожного слухача комплексній оцінці загального стану хірургічного хворого, виявленню анамнестичних, клінічних та лабораторно-інструментальних даних, характерних для конкретної нозологічної одиниці (хірургічної), правильній постановці діагнозу, вибору тактики та призначення відповідного лікування. Семінарські заняття проводяться по наступній методиці. Починається заняття з програм-контролю (або тест-контролю) з метою визначення рівня підготовки всіх слухачів з даної теми. Потім на протязі 2–5 хвилин викладач дає план семінару. Семінар проводиться у вигляді доповідей (реферативно) по заданій темі, обговорення клінічних ситуацій, вирішення ситуаційних задач. Під час заключної частини заняття підводяться підсумки, виставляються оцінки, робляться зауваження та вносяться корективи у відповіді слухачів, дається завдання на наступний семінар.

Невід'ємною частиною педагогічного процесу на кафедрі хірургії та трансплантології НМАПО імені П.Л. Шупика є постійне удосконалення існуючих та впровадження нових форм, методів і технологій навчання. Викладачами кафедри проводиться розбір клінічних завдань з детальним обговоренням правильних відповідей, наведенням аналогічних клінічних прикладів та відтворення подібних клінічних ситуацій з використанням ігрових методів навчання, що сприяє повнішому засвоєнню матеріалу. З метою покращання підготовки широко використовуються наочні матеріали у вигляді демонстраційних навчальних фільмів.

Рівень знань слухачів оцінюється на заключному іспиті (згідно програми), під час якого визначається рівень оволодіння матеріалом у формі теоретичного іспиту (з використанням екзаменаційних білетів) та іспиту з практичних навичок. При успішному складанні заключного іспиту слухачі отримують посвідчення встановленого зразка про підвищення кваліфікації на циклі тематичного удосконалення «Питання хірургії».

Ефективність викладання дисципліни в сучасних умовах залежить не лише від опанування базисними основами її методології. Вона є результатом поєднання класичної організації системи навчання та інноваційних технологій.

Телекомунікаційні можливості дозволяють професорсько-викладацькому складу академії здобувати досвід для впровадження сучасних форм навчання на базі мультимедійних, комунікаційних та інших технологій, а також розробляти та впроваджувати елементи дистанційної освіти в навчальний процес, брати участь в телеконсультаціях та телеконференціях, що є в перспективі організації навчального процесу на кафедрі хірургії та трансплантології НМАПО імені П.Л. Шупика.

Висновок. 1. Сучасний розвиток медичної науки і практики обумовлює необхідність вносити корективи в підготовку та підвищення кваліфікації медичних працівників із наближенням їх освіти до міжнародних стандартів.

2. Покращання рівня викладання хірургічних дисциплін можливе шляхом забезпечення наступності викладання теоретичного матеріалу та оволодіння практичними навичками шляхом дотримання принципів послідовності, логічності, цілеспрямованості та узгодженості навчального процесу з урахуванням передового міжнародного досвіду його організації.

3. Самостійна робота слухачів є основним методом активізації пізнавальної та практичної діяльності спеціалістів (зокрема, лікарів-хірургів), що сприяє їх клінічному мисленню.

4. Застосування інтерактивних технологій сприяють інтенсифікації та оптимізації навчального процесу слухачів з циклу тематичного удосконалення «Питання хірургії».

Список використаних джерел:

1. Вища медична освіта України на сучасному етапі / В.В. Лазоришинець, М.В. Банчук, О.П. Волосовець та [ін.] // Проблеми сучасної медичної науки та освіти. – 2008. – № 4. – С. 5–10.

2. Досвід впровадження телекомунікаційних лекцій у навчальний процес / І.Р. Мисула, С.І. Климнюк, О.П. Пашко та [ін.] // Медична освіта. – 2002. – № 2. – С. 69–70.

3. Чайковська О. Розроблення та впровадження мультимедійних програмно-педагогічних систем у навчальний процес / О. Чайковська // Вища освіта України. – 2004. – № 1 (11). – С. 102–106.

Сердюк О.П.

методист з музики та естетичних дисциплін,

Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

КУЛЬТУРА СПРИЙМАННЯ МУЗИКИ ШКОЛЯРАМИ: НОВИЙ ПОГЛЯД

Упровадження в заклади загальної середньої освіти концепції нової української школи спонукає до пошуку і впровадження нових педагогічних підходів, форм і методів роботи, які б відповідали розвитку особистості, сприяли розкриттю її духовних, розумових та естетичних якостей. У зв'язку з цим у процесі становлення підростаючого покоління зростає значення